

Utak és kutak - Adorjánon

Születésem óta adorjáni vagyok, ide való a családom, a Tito marsall utca az otthonom. Én nagyon szeretem ezt az utcát, és nem szeretek túl sok időre távol lenni tőle, néha még nyaraláskor is hiányzik. Tegnap amikor elindultam a tatám háza irányába, a November 29-e utcába, akkor még nem is sejtettem, hogy ahol én biciklit hajtok, ott régen az aszfaltnak nyoma sem volt.

Ahol én lakom, annak az utcának a neve régen csak annyi volt, hogy Alsó vető, ahol most bicikli és autó kerekek gurulnak a betonon, ott a tatám gyerekkorában a macskaköves utat lópaták ezrei járták át. Előre haladva az úton megpillanthattuk a Kosárfonó utcát, ezt a nevet arról kapta, hogy minden egyes benne lakó ember tudott kosarat fonni, és több mint a felének ez volt a mestersége is. Ahogy elhagyjuk, a templomot, úgy elkezdődik a Felső vető. A templom után van a Dohány utca, ami még most is megvan, de ma már egyik lakosa sem foglalkozik a dohány termesztésével. A Dohány utca és a Kosárfonó utca egyáltalán nem voltak kimacskakövezve, csak földes mellékutcaként voltak ismertek. A legtöbb mellékutcában volt flaszter, vagyis járda, amit általában téglából vagy a nagyon agyon égetett agyagból készítettek. Régen egyáltalán nem voltak kibetonozva az utak, leginkább csak a főutak voltak kimacskakövezve, vagy gyakran csak meg voltak szórva apró kis kövekkel, amit a lovak nem igazán szerettek. Ez volt a makadámút. Az összes többi út falun földes volt. A városban néhány út a macskakőtől kicsit nagyobb sárga kövekkel volt kirakva. Arra viszont nagyon figyeltek, hogy kicsit domború részek is legyenek, mert le kellett, hogy folyjon róluk a víz. Télen nem volt róluk lekotorva a hó, de így is el tudtak menni egyik helyről a másikra. A templomtól csak egyenesen kell menni, és elérünk a Csorda úthoz, aminek a mostani neve November 29 utca. Azért lett Csorda út a neve, mert azon az utcán hajtották ki a legelőre az állatokat, tehát végigvonult rajta a csorda.

A haza vezető úton megálltam a templom előtt levő buszállomás mellett és megnéztem, hogy vajon az a kút, amiből a tatám gyerekkorában bárki vihetett vizet ingyen, vajon még folyik-e. Leemeltem azt a műanyag kupadarabot, amit egy vagy két éve tettek rá, amikor a felújítását tervezték, de nem történt semmi, így most már biztos, hogy Adorjánon már nincs emberi kézzel fúrott, működő régi kút. Ártézi kút az viszont van négy is, de azokat csak a 19. század elején kezdték el csinálni, és nem is volt túl elterjedt, mert nagyon nehéz, drága és időigényes folyamat volt megépíteni.

Az utak, és a kutak története szerintem nagyon érdekes, mert még az előre megírt vázlatot is utána legalább háromszor elolvastam, de amikor a tatától hallottam először akkor volt a leges legérdekesebb. Szomorú, hogy minden elmúlik, s ha nem beszélgetünk róla, foglalkozunk vele, minden feledésbe merül. Kosztolányi Dezső verssorait olvastam egyszer, és ezek a szavak álljanak itt befejezésnek: „Csak azt tudom, hogy búsak az utak, / és mély az élet, mélyek a kutak.”